

Mihai EMINESCU

Vremę trecutę, vremę vine

*

Passę le temps, vient le temps

*Selecție de poeme, note și versiune franceză /
Sélection de poèmes, notes et version française
de Paula ROMANESCU*

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Cuprins / Table des matières

În loc de prefață	
Trebuiau să poarte un nume	4
<i>Au lieu de preface</i>	
<i>Et puisque tout cela devait porter un nom.....</i>	5
Sonete	8
Sonnets.....	9
S-a stins viața	10
<i>Éteinte la vie...</i>	11
Cum oceanu-ntârâtat.....	12
<i>Combien farouche l'océan.....</i>	13
Adânca mare.....	14
<i>La profonde mer.....</i>	15
Gândind la tine	16
<i>De tant penser à toi.....</i>	17
Iubind în taină... ..	18
<i>De t'avoir tant aimée.....</i>	19
De ce mă-ndrept ș-acum?	20
<i>Pourquoi reviens-je vers toi ?.....</i>	21
Vorbește-ncet.....	22
<i>Parle-moi tout doux.....</i>	23
Pe gânduri ziua.....	24
<i>Perdu dans mes pensées le jour.....</i>	25
Sonet satiric.....	26
<i>Sonnet satirique.....</i>	27
Oricare cap îngust	28
<i>Toute tête étroite.....</i>	29
Oricâte stele.....	30
<i>Toutes les étoiles.....</i>	31
Părea c-așteaptă.....	32
<i>Elle paraissait attendre.....</i>	33
Albumul.....	34
<i>L'album.....</i>	35
Iambul.....	36
<i>Le iambe.....</i>	37

Ai noștri tineri	38
<i>Nos jeunes gens</i>	39
Afară-i toamnă.....	40
<i>Dehors, l'automne</i>	41
Când însuși glasul.....	42
<i>Quand la voix même</i>	43
Sunt ani la mijloc	44
<i>Bien des années passèrent</i>	45
Stau în cerdacul tău.....	46
<i>Je reste sous ta fenêtre</i>	47
Sătul de lucru	48
<i>Las de travail</i>	49
Ușoare sunt viețile multora	50
<i>Qu'elles sont légères les vies des autres</i>	51
Răesai asupra mea	52
<i>Lève-toi au-dessus de moi</i>	53
Trecut-au anii	54
<i>Passèrent les années</i>	55
 Lirice.....	 56
<i>Lyrique</i>	57
Replici	58
<i>Répliques</i>	59
Copilă înger.....	62
<i>Ange belle enfant</i>	63
Întunericul și poetul.....	64
<i>Les ténèbres et le poète</i>	65
Venere și Madonă.....	68
<i>Vénus et Madone</i>	69
Din ocean de vise.....	74
<i>De l'océan de rêves</i>	75
Epigonii	76
<i>Les épigones</i>	77
Doi aștri.....	86
<i>Deux astres</i>	87
Sara pe deal.....	88
<i>Le soir sur la colline</i>	89

<i>Memento mori</i> Panorama deșertăciunilor (fragmente)	92
<i>Memento mori</i> Panorama des vanités (fragments)	93
Floare albastră	98
<i>Fleur bleue</i>	99
Gazel	102
<i>Ghazel</i>	103
Stam în fereasta susă	104
<i>Moi, à la haute fenêtre</i>	105
Excelența, beizadeaua	108
<i>Son Excellence, le fils du prince</i>	109
Cum negustorii din Constantinopol	110
<i>Comme les marchands qui à Constantinople</i>	111
Atât de dulce	112
<i>Tu es si douce</i>	113
În liră-mi geme și suspin-un cânt	114
<i>Dans ma lyre pleure et gémit un chant</i>	115
Criticilor mei	116
<i>À mes critiques</i>	117
Tu cei o curtenire	120
<i>Que je te fasse la cour</i>	121
Se bate miezul nopții	122
<i>Minuit sonne</i>	123
Lumea îmi părea o cifră	124
<i>Le monde me paraissait un chiffre</i>	125
Venin și farmec	126
<i>Venin et charme</i>	127
Kamadeva	128
<i>Kama Deva</i>	129
Lacul	130
<i>Le lac</i>	131
Eu nu cred nici în Iehova	132
<i>Je ne crois ni en Jéhovah</i>	133
Dorința	134
<i>Le désir</i>	135
De vorbiți mă fac că n-aud	138
<i>Si vous parlez, je fais le sourd</i>	139
Peste vârfuri	140
<i>Sur les cimes</i>	141

Din cerurile-albastre.....	142
<i>Des cieux bleus d'azur</i>	143
Departate sunt de tine.....	146
<i>Je suis si loin de toi</i>	147
Lumineze stelele!	148
<i>Que les étoiles brillent !</i>	149
Vrèo zgâtie de fată	150
<i>Une diablesse de fillette</i>	151
Singurătate.....	152
<i>Solitude</i>	153
Fiind băiet păduri cutreieram (fragment)	156
<i>À l'âge de mon enfance, la forêt (fragment)</i>	157
Povestea codrului (fragment)	158
<i>L'Histoire du bois (fragment)</i>	159
Revedere	162
<i>Retrouvailles</i>	163
Freamăt de codru (fragment)	166
<i>Frémissement de bois (fragment)</i>	168
O, rămâi!.....	170
<i>Ô, reste !</i>	171
Pe aceeași ulicioară	174
<i>Dans la même petite ruelle</i>	175
Pajul Cupidon.....	178
<i>Le Page Cupidon</i>	179
Atât de fragedă	182
<i>Tellement fragile</i>	183
După ce atâta vreme	186
<i>Après tant de temps</i>	187
Valuri pe lac, stelele-n ceruri.....	188
<i>Ondes sur le lac, étoiles au ciel</i>	189
Un câne-i omenirea	190
<i>Le monde est un chien</i>	191
O, mamă.....	192
<i>Ô, ma mère</i>	193
Ce suflet trist	194
<i>Quelle âme triste</i>	195
Dintre sute de catarge	196
<i>Des mats par milliers</i>	197

Rugăciune	198
<i>Prière</i>	199
Din valurile vremii	200
<i>Des vagues du temps</i>	201
Nu mă înțelegei	202
<i>Tu ne me comprends pas</i>	203
Cu pânzele-atârinate	204
<i>Les voiles pendantes</i>	205
Ce s-au ales	208
<i>Que reste-t-il</i>	209
Din când în când... (fragment)	210
<i>De temps en temps (fragment)</i>	211
O, vin pe marea!	212
<i>Ô, viens sur la mer !</i>	213
Alei mică, alei dragă!	214
<i>Ohé, ma petite chérie !</i>	215
Ce te legeni?	216
<i>Pourquoi trembles-tu, forêt ?</i>	217
La mijloc de codru	220
<i>Au milieu du bois</i>	221
Înger de pază	222
<i>Ange gardien</i>	223
Colinde, colinde!	224
<i>Noëls, noëls !</i>	225
Scrisoarea I	226
<i>Lettre I</i>	227
Scrisoarea II	238
<i>Lettre II</i>	239
Scrisoarea III	246
<i>Lettre III</i>	247
Scrisoarea IV	268
<i>Lettre IV</i>	269
Scrisoarea V	280
<i>Lettre V</i>	281
Odă (în metru antic)	290
<i>Ode (en mètre antique)</i>	291
De-or trece anii	292
<i>Si les années passaient</i>	293

Glossă	294
<i>Glose</i>	295
Somnoroase păsărele... ..	302
<i>Somnolents petits oiseaux</i>	303
De ce nu-mi vii?	304
<i>Pourquoi ne me viens-tu pas ?</i>	305
Pe lângă plopii fără soț.....	308
<i>Les peupliers, orgue de solitude</i>	309
La steaua	312
<i>Jusqu'à l'étoile</i>	313
Mortua est!	314
<i>Mortua est !</i>	315
Mai am un singur dor.....	318
<i>Je n'ai qu'un seul vœux</i>	319
Luceafărul.....	322
<i>Hypérion</i>	323
Și dacă.....	354
<i>Et si</i>	355
Adio	356
<i>Adieu</i>	357
S-a dus amorul.....	360
<i>L'amour est mort</i>	361
Când amintirile.....	366
<i>Quand les souvenirs</i>	367
În zădar în colbul școlii	370
<i>En vain cherche-t-on dans les livres</i>	371

S-a stins viața

S-a stins viața falnicei Veneții,
 N-auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
 Pe scări de marmură, prin vechi portaluri,
 Pătrunde luna, înălbind pereții.
 Okeanos se plânge pe canale...
 El numa-n veci e-n floarea tinereții,
 Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
 Izbește-n ziduri vechi, sunând din valuri.
 Ca-n țintirim tăcere e-n cetate.
 Preot rămas din a vechimii zile,
 San Marc sinistru miezul nopții bate.
 Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
 Rostește lin în clipe cadențate:
 „Nu-nvie morții – e-n zadar, copile!”

1880

Al. Eminescu

Éteinte la vie...

Éteinte la vie de la très fière Venise !

*Ni chants joyeux, ni lumières de bals,
La lune passe sur des vieux portails noirs
En blanchissant le marbre des marches grises.*

*Okéanos pleure sur le canal,
Son âge en fleur n'est pas toujours de mise
Il donnerait son âme à sa promesse ;
Il frappe aux murs, aux rives, au désespoir.*

*Toute la cité – désert de solitude !
Prêtre resté de la nuit des temps,
Saint-Marc sonne minuit de sa voix rude*

*Qui paraît dire – Sibylle des jours d'antan,
Ces mots profonds, chargés de lassitude :
« Les morts c'est pour toujours, mon cher enfant ! »*

1880

Al. Emines

Cum oceanu-ntărâtat

Cum oceanu-ntărâtat turbatu-i!

Răcnind înalță brațele-i spumate,
De nori s-acață, -n bolta lunei bate,
Până furtuna-l reîmpinge-n patu-i.

Sălbatecul! 'n van fulgeri fricoșate
Apără cerul... El încredințatu-i
Că bolta cea albastră e palatu-i;
Cu-asalt s-o ia el vrea ca pe-o cetate.

Rănit de fulgere, el se înmoaie
Și c-o poveste îl adoarme-o boare
Și-n vis un cer în fundu-i se îndoiaie.

Tot ce-a dorit în visul lui el are:
Tărie, stele, luna cea bălaie...
Dormind murmură, murmurând tresare.

1873

Combien farouche l'océan

Combien farouche l'océan qui crie !

*Il tend ses bras d'écume tout en hurlant,
S'accroche aux nuages, frappe aux portes du vent,
Mais la tempête le pousse dans son lit.*

*Bête enragée ! En vain l'éclair tonnant
Garde-t-il le ciel... L'océan croit bien, lui,
Que la voûte bleue est son palais ravi
Qu'il voudrait prendre en cité qu'on prend.*

*Blessé par les éclairs, il se replie,
Une brise l'endort comme un conte de fées,
Il rêve que le ciel tout entier*

*Tombe dans ses eaux – étoiles, lune y compris.
Et possédant tout ce qu'il voudrait pourtant,
Il murmure dans son rêve, il frémit en rêvant.*

1873

H. Eminence

Adânce mare

Adânce mare sub a lunei față,
Înseninată de-a ei blondă rază,
O lume-ntregă-n fundul ei visează
Și stele poartă pe oglinda-i creață.

Dar mâni ea falnică, cumplit turbează
Și mișcă lumea ei negru-măreață,
Pe-ale ei mii și mii de nalte brațe
Ducând pieire, țări înmormântează.

Azi un diluviu, mâne-o murmuire,
O armonie, care capăt n-are
Astfel e-a ei întunecată fire.

Astfel e sufletu-n antica mare.
Ce-i pasă ce simțiri o să ni-nspire
Indiferentă, solitară mare!

1873

A handwritten signature in cursive script, reading "Mihai Eminescu". The signature is written in dark ink and is positioned above a decorative flourish.

La profonde mer

La profonde mer, sous la lune qui passe

*Et qui la dore de ses froids rayons blonds,
Rêve des mondes perdus dans le tréfonds
En portant des étoiles sur sa face.*

*Demain fière, par ses larges tourbillons
De sombres mondes invités à la danse,
Dans ses bras forts, en terrifiante balance,
Elle fera s'écrouler des nations.*

*Aujourd'hui déluge, murmure demain,
Vraie harmonie sans fin, sans frontières –
C'est ça la mer, c'est ainsi son destin,*

*C'est ainsi l'âme de cette antique mer.
Que lui emportent joies et chagrins humains,
L'immense, l'insouciant mer solitaire !*

1873

La Eminence

Gândind la tine

Gândind la tine fruntea-acum mă doare.

Nu știu ce rost mai are-a mea viață
Când n-am avut o clipă de dulceață:
Amar etern și visuri pieritoare!

De ce în noapte glasul tău îngheață?
Vedea-vor ochii-mi înc-o dată oare
Frumosul trup, femeie zâmbitoare!
Ce mi-a fost dat să-l strâng o clipă-n brață?

Tu, blond noroc al unui vis deșert,
Tu, visul blond unui noroc ce nu e,
De-i mai veni, să știi că nu te iert.

Căci dorul meu muștrări o să-ți tot spuie
Și sărutându-te am să te cert
Cu dezmierdări cum n-am spus nimăruie.

1875-1876

Al. Eminescu

De tant penser à toi

De tant penser à toi, j'ai appris à me taire.

*Je ne sais plus ma vie quel sens a-t-elle
Quand je n'ai eu la moindre étincelle
D'amour – rien qu'amertume, rêves éphémères !*

*Pourquoi dans la nuit noire, froid ton appel ?
Verrai-je encore ton corps de lumière,
Femme merveilleuse, trésor qui sur la terre
Je l'ai eu sur ma bouche comme un rayon de miel !*

*Ô, toi, blonde chance d'un beau rêve perdu,
Toi, mon rêve blond d'une chance qui s'enfuit,
Si tu me reviens, je ne te pardonnerai pas*

*Car mon amour, pour te punir, ravi,
Te meurtrira par des baisers si doux
Comme à personne jamais je n'avais... dit.*

1875-1876

A handwritten signature in cursive script, reading "A. A. Emmerich". The signature is written in dark ink and is positioned above a decorative flourish.

Iubind în taină...

*I*ubind în taină am păstrat tăcere,

Gândind că astfel o să-ți placă ție,
Căci în priviri citeam o vecinicie
De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
Cuvinte dă duioaselor mistere;
Vreau să mă-nec de dulcea-nvăpăiere
A celui suflet ce pe al meu ție.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
Și-n ochii mei se vede-n friguri chinu-mi,
Copila mea cu lungi și blonde plete?

Cu o suflare răcorești suspinu-mi,
C-un zâmbet faci gândirea-mi să se-mbete.
Fă un sfârșit durerii... vin' la sânu-mi.

1875-1876

De t'avoir tant aimée

De t'avoir tant aimée, je n'ai pu rien dire,

*En croyant que mon silence te plaisait.
Tes yeux me promettaient toute une éternité
De fous rêves de bonheur, de plaisirs.*

*Je ne veux plus me taire : Que l'amour vienne
Trouver les mots pour ce trop doux mystère !
Je voudrais me couvrir du tendre lierre
De ton âme qui connaît tant la mienne.*

*Vois-tu ma bouche si assoiffée de toi ?
Et dans mes yeux vois-tu ma douleur,
Ma blonde enfant aux longs cheveux de soie ?*

*Tu apaises d'un soupir mes larmes, mes pleurs,
Tu changes par un sourire ma peine en joie.
Mets fin à ma souffrance... viens dans mes bras !*

1875-1876

Al. Emine